

המשגה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 95

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פנחס - תשפ"ג

עניין של חינוך

אל תחכה – תיזום תחילה!!!

"ויאמר ה' אל משה עלה אל הר העברים
הזה וראה את הארץ... וראיתה אתה" (דברים 34)

הקשה מרן ה'אור החיים' הקדוש זיע"א: מדוע הקב"ה כפל בדבריו למשה רבינו ואמר: "ויראה... וראיתה"? אלא יסוד גדול רמוז בזה הקב"ה למשה רבינו, שכדי לזכות לראות את הארץ כולה בדרך נס ופלא עליו לעשות תחילה את הצעד הראשון, ועליו להתאמץ ולעלות גבוה ככל האפשר על גבי הר העברים, ומשם צריך הוא לנסות לראות את הארץ במו עיניו. ואם יעשה כן, מובטח לו שהקב"ה יסייע בעדו וייתן לו לראות את הארץ בדרך נס ופלא. ולכן אמר לו ה' בתחילה: "עלה אל הר העברים הנה ויראה את הארץ", דהיינו תחילה תעשה אתה את מה שביכולתך לעשות, ולאחר מכן אני אעשה עימך נס "ויראה אתה". וזה מוסר השכל נורא למתבונן: הקב"ה רוצה להביא עלינו שפע והשפעות טובות הן ברוחני והן בגשמי, אך ממתין הוא לראות את הרצון שלנו בדבר. לכן, בשעה שהאדם מתאמץ לעשות ככל יכולתו, אז יפתחו לפניו שערי אורה וברכה והוא ישיג יותר ממה שפעל בדבר. וזהו העניין של 'פתחו לי כפתחו של מחט' – אפילו פתח קטן מאוד אך יציב וחזק מברזל ואו אז 'אפתח לכם כפתחו של אולם' בע"ה.

בברכת שבת שלום – מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

יש לתמוה, מדוע מקבל פנחס את שכרו בברית שלום דווקא? אם היו מצמידים לפנחס על מעשהו תארים כמו: 'קנאי - לה' או "'מלחמות ה" היה זה מתאים, אבל 'איש שלום'...? מיישב זאת מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל על פי משל לאדם שביקש להתרברב בסוסו האביר. עלה על הסוס והחל דוהר במהירות, אך משבא לעצור – הסוס לא נשמע לו. הוא מושך במושכות והסוס ממשך במרוצתו, קופץ ודוהר, עולה ויורד, עד שהפיל את בעליו וחבטו בקרקע. שחקו עליו הכול: אין זה סוס אביר, אלא סוס פראי חסר רסן. סוס טוב יודע לדהור, אך יודע גם לעצור! אהרון הכהן היה אוהב שלום ורוחף שלום, וברור שגם את בניו ונכדיו חינך להתרחק מכל זיק של ריב ומחלוקת. גם פנחס הלך בדרכי סבו, והיה ידוע מאז ומתמיד כאיש שוחר שלום. כאשר ראה פנחס שנשיא ישראל חוטא והבין שצריך להורגו, היה זה בשבילו מעשה כמעט בלתי אפשרי. הוא, הרחמן, בן בנו של הרחמן ואוהב השלום, יקפוץ לפני כולם ויעשה מעשה קנאות אכזרי? עבורו היה זה מעשה זר ומנוגד לטבעו, שדרש התגברות על טבעיותו על מידותיו. ועם כל זה, הוא התעלה על טבעו והרג את שני החוטאים. עד אותו מעשה לא היה ניתן להבחין אם אהבת השלום של פנחס נובעת ממקום חיובי או מאופי חברותי חסר שליטה עצמית. כאשר למען הצלת כלל ישראל שלט פנחס על אהבת השלום שבו ועשה מעשה הנוגד לכאורה את השלום, רק אז התברר למפרע שמעשי השלום שעשה כל חייו באו ממקום אמיתי וחיובי, ולא סתם מחמת טבע פשוט. אם כן, ראוי הוא בהחלט להיקרא "איש שלום" ולהתברך בשלום. (אוצרותינו)

פְּנִינִים מִתּוֹךְ סֵפֶר אֹרֵחַ הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ - מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר אוֹצֵר פְּנִינֵי הַתּוֹסֵפוֹת

- אם בְּחִקְתִּי תִלְכוּ וְגו' (ויקרא כו א) וטעם אוֹמְרוּ לְשׁוֹן הַלִּיכָה לומר שְׁצִרְיָה לַעֲסֵק בַּתּוֹרָה אֶפְלוּ בְּהַלְכָתוֹ, עַל דֶּרֶךְ אוֹמְרוֹ: וְיִבְלָקְתֶּם בְּדֶרֶךְ דְּבָרִים (דברים 1) בְּאֵהֱבִיתָהּ יִשְׁנֶה תְּמִיד: (ויקרא כו א)
- מִצְוָה לַלְמֹד הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה - עוֹד נִתְּפָן שְׁצִרְיָה שְׂיִלְמֹד הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה וְלֹא בְּעִצְבוֹן, כִּי דְבַרֵי תּוֹרָה אֶסוּרִין לְאָבֵל (ויר"ד ס"י שפ"ד) (דברים ז יב)
- אִין שְׂמִיחָה לִפְנֵי הַקַּב"ה אֵלָּא כְּשֶׁבְּנִי עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה - עוֹד רְמַז לְמָה שְׂאִמְרוּ בְּסֵפֶר הָאֲחֵר (ח"ג ר"ג) וְזֶה לְשׁוֹנֵם: דְּלִית חֲדוּתָא קַמִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּשֶׁעָתָא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרְתָא. וְהוּא אוֹמְרוֹ 'וְהָיָה' שְׂמִיחָה כְּלִילִית לְמֵלֵא עוֹלָם, וְכִשְׁהוּא שְׂמִיחָה כָּל הָעוֹלָם בְּשִׂמְחָה וְשִׁשׁוֹן... (דברים ז יב)
- 'וְשִׂמְחָתְ בְּכָל הַטּוֹב' (דברים כב יא) - גַּם יְרַמֵּז בְּמֵאֲמָר 'וְשִׂמְחָתְ בְּכָל הַטּוֹב' - אֵל הַתּוֹרָה, כְּאוֹמְרָם ז"ל (ברכות ה) וְאִין יְטוֹב אֵלָּא תּוֹרָה, שְׂאֵם הֵי בְּנֵי אָדָם מְרַגְשִׁין בְּמַתִּיקוֹת וְעֲרֻבוֹת טוֹב הַתּוֹרָה, הֵי מִשְׁתַּגְּעִים וּמַתְלַהֲטִים אַחֲרֶיהָ, וְלֹא יִחַשְׁבּוּ בְּעֵינֵיהֶם מֵלֵא עוֹלָם כְּסֹף וְזָהָב לְמֵאֲוָמָה, כִּי הַתּוֹרָה כּוֹלֶלֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם: (דברים כב יא)

בגוב האריות! \ ספור על רבנו האור החיים הקדוש זצ"ל

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
הגאון והקדוש
רבי חיים בן
עטר בעל
'האור החיים'
זצ"ל זיע"א.**

רבי חיים בן עטר, המכנה האור החיים הקדוש על שם פרושו לתורה, נולד במרוקו ועלה לירושלים. נפטר בגיל 47, פחות משנה לאחר שעלה לירושלים, ונקבר בהר הזיתים. האור החיים זכה לכינוי 'קדוש'. ובנוסף אליו מכנים גם האלשיך והשל"ה בכינוי זה. דועים דבריו של 'הבעל שם טוב הקדוש' שאמר: כי האור החיים הוא ניצוץ מנשמתו של משיח. האור החיים נפטר במוצאי שבת קדש ט"ו תמוז בתחלת הלילה, ובאותו זמן בעיר מזיבז' שבאוקראינה, הבעל שם טוב הקדוש נטל את ידיו לסעודה השלישית (לפני השקיעה), ואמר: "כבה הנר המערב". כששאלו אותו תלמידיו במוצאי שבת לפשר הדבר, אמר הבעש"ט כי באותה עת נפטר רבנו חיים בן עטר כששאלו אותו כיצד ידע זאת, אמר להם כי ישנה פגנה אחת בנטילת ידיים הידועה רק ליהודי בדור, ורק רבנו חיים בן עטר ידע את אותה פגנה, ועכשיו בשעת נטילת הידיים לסעודה השלישית התגלתה לבעל שם טוב את אותה פגנה, וידע כי בשעה זו נפטר רבנו חיים בן עטר ונתבקש לעולם הבא. ציונו של האור החיים התקדש לדורות, ומידי שנה בשנה נוהגים המוני בית ישראל לעלות ולהשתטח על ציונו שבהר הזיתים, ביום ההילולא בט"ו בתמוז, וגם בשאר ימות השנה.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

רבנו בעל האור החיים הקדוש היה עוסק גם במלאכת הצורפות אך היה עושה מלאכתו עראי ותורתו קבע, ומנהגו היה כשנשארו לו קצת כסף מעסקו האחרון לא היה ממשיך לעבד אלא ישב ולמד עד שפלתה הפריטה מן הכיס. פעם אחת נכנסו אצלו שני משרתי המלך ובגדס זהב, ואמרו לו: "שמכיןן שהמלך שמע כי אתה האמן הממחה במקצוע זה, על כן נשלחנו אליך לרקם תכשיט מיחד לכבוד נשואי בתו. עליך לגומרו בתוך עשרה ימים". הניחו המשרתים את הזהב לפני רבנו, ופנו והלכו להם. באותה שעה עדין נותר לרבנו כסף, לכן הלך וטמן את הזהב והלך לו ללמד, וכששב לביתו נשפח הדבר ממנו לגמרי מרב טרדתו בלמוד. כעבר עשרה ימים חזרו אליו משרתי המלך שוב, ובקשו ממנו את התכשיט, אך רבנו הקדוש אמר להם שעדין לא התחיל בזה. המשרתים מהרו אל המלך והלשינו לפניו שרבנו מרד במלכות והשפיל כבודו כשלא בצע צויו, ומיד בחמתו גזר המלך להשליך את רבנו לגב אריות, כי כן דת המורד במלכות. כשגאו חילי המלך לקחת את רבנו בקש מהם רשות לקחת עמו את ספר התהלים שלו, טלית ותפלין. לעגו לו החילים ואמרו: "וילהיכן אתה חושב שאתה הולך? והלא למיתה אתה הולך בגב האריות!" - אבל רבנו לא התנחס לדבריהם ולקח תרמילו. אשת רבנו, שלא ידעה מגזרת המלך, שאלה אותו לאן הוא הולך, והשיב לה רבנו שעוד זמן מועט ישוב. שלוחי המלך הובילוהו לגב האריות, וכששמעו מרחוק את שאגותיהם של האריות המרעבים פחד ורעדה אחז אותם. אולם רבנו לא התרגש, וצעד בצעדים בטוחים אל גב האריות. לאחר שהשליכו את רבנו הקדוש פנימה, הביטו החילים ונדדמו לראות את האריות מקבלים את רבנו בהכנעה, מכשפשים בזנבם, ומלקקים את נעליו, ואלו רבנו הוציא מחיקו את ספר התהלים והחל בתפלה. רצו החילים וספרו על כך למלך, והוא בכבודו ובעצמו מהר לראות את הפלא הגדול. צעק המלך בהתרגשות והכריז ואמר: "עתה ידעתי כי יש אלקים בישראל". הוא הורה לשחרר את רבנו מגב האריות, ובצאתו - בקש המלך את סליחתו על שפגע בכבודו. כששאל המלך את רבנו לפשר הדבר, השיב הרב כי הואיל ונמנע מהמלאכה בעבור למוד התורה הקדושה - היא הגנה והצילה אותו. כששמע המלך את תשובתו שלח אותו בכבוד גדול ונתן לו מתנות לרב. זכותו יגן עלינו ועכ"י